

Karen Winter

# RYGOS ILGESYS

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė

*Algonė Junokienė*



UDK 821.112.2-31  
Vi219

Versta iš:  
Karen Winter  
*Sehnsucht nach Riga*

ISBN 978-9955-16-494-4

Copyright © 2013 by Bastei  
Lübbe GmbH & Co. KG, Köln  
© Algonė Junokienė,  
vertimas į lietuvių kalbą, 2013  
© „Gimtas žodis“, 2013

*Pirma dalis*





## Pirmas skyrius

*Cēlendorfų dvaras (Latvija), 1894*

Antausis buvo toks stiprus, kad gležnoji Marenka nusvyravo prie židinio, parkrito žemėn ir riktelėjusi susiėmė skaudamą skruostą.

– Kaip tu drįsti rėkti?

Baronienė Cecilija fon Cēlendorf prisimerkė ir dabar žvelgė pro du siaurus tamsius plyšius kreidos baltumo veide. Apatinė lūpa virpėjo, krūtinė kilnojosi. Sugniaužtus kumščius ji tvirtai spaudė prie šlaunų. Baronienė gaudė orą, o ūkvedė Ilmė buvo pasiruošusi sugauti savo poniją, jei ši nualptų.

Primušta auklė sukūčkiojo, susigūžė ir saugodamasi užsidengė rankomis galvą. Tuo pačiu metu ji bandė išvengti įpykusios baronienės spyrių susegamais aulinukais.

– Ne! – aimanavo Marenka. – Prašau, ne.

Vienas spyris kliuvo jaunai moteriai į krūtinę, kitas pataikė tarp šonkaulių.

– Ne, prašau, ne, – maldavo Marenka toliau, tačiau ir šis smūgis buvo taiklus, dabar į petį.

Auklė suklykė:

– Aš juk nekalta!

Baronienės veidas buvo baltutėlis, burną iškreipė grimasa.

– Neišsisukinėk, nevykėle. Tavo pareiga prižiūrėti vaikus.  
O ką gi tu darei?

Dabar bato galiuku nusitaikė Marenkai į pilvą.

Ūkvedė gražė rankas. Dar nė karto neteko matyti savo ponios tokios įtūžusios. Nežinodama, ką daryti, įsiterpė, sugriebė baronienę už rankų ir raminausiai prašneko:

– Ša, ša. Nuo to geriau nebus.

Ji pasodino Ceciliją fon Cėlendorf į krėslą, užklojo kojas antklode ir įpylė chereso. Tada paėmė mažą rudą buteliuką su užrašu *Laudanum*, kuris buvo paslėptas už kitų baro butelių. Įlašino dešimt lašų į chereso taurelę. Paskui kreipėsi į auklę, kuri vis dar gulėjo ant grindų prie židinio ir kūkčiojo.

– Iškviesk gydytoją, ir kuo greičiau.

– Gydytoją? – paklausė Marenka. – Kam? Juk jo mums jau nebereikia. Gal geriau pakviesti ką nors, kas padėtų šarvoti?

Ilmė grėsmingai pažiūrėjo į auklę ir pridėjo pirštą prie lūpų. Smakru linktelėjo baronienės pusėn – ši pusiau apalpusi tysojo krėsele.

– Greičiau. Daryk, ką sakau!

Sumuštoji sunkiai atsikėlė ir išskubėjo iš salono.

Ilmė, stora vidutinio amžiaus moteriškė, visuomet ryšinti baltą skarelę ir baltą prijuostę ant mėlynos suknelės, glostė baronienei ranką.

– Nagi, išgerkit.

Cecilija fon Cėlendorf ištuštino taure, tada užsidengė rankomis veidą ir ėmė balsu raudoti.

– Dieve mano, kokia tragedija. Kokia baisi situacija! Ką mums dabar daryti?

– Na, na, – sumurmėjo Ilmė ir nurijo besiveržiančias ašaras. Jai atrodė, lyg juodas, sunkus akmuo būtų užspaudęs krūtinę. Tik didelėmis pastangomis ji sulaukė ilgą beviltišką dejonę.

– Daktaras Matusas tuoj atvyks, – pasakė.

– Kur ji? – baronienė išsitraukė iš rankovės mezginiuotą nosinę ir tokiu paklaikusiu žvilgsniu pažiūrėjo į Ilmę, kad ūkvedė turėjo nosisukti.

– Na, tikriausiai vaikų kambaryje. Su jaunuoju ponu.

– Ką? Su Rupertu? – baronienė pašoko. – Kaip galima šitą velnią palikti vieną su Rupertu?

Ji išskubėjo iš salono ir užkopė laiptais viršun, į vaikų kambarį. Ilmė nusekė jai iš paskos.

Vaikų kambaryje ant žemės sėdėjo maža mergaitė balta muslino suknele ir truputį didesnis berniukas, jie piešė. Kai įsiveržė jų mama, abu krūptelėjo, praviras langas trinktelėjo į rėmą.

– Rupertai! – sušuko Cecilija fon Cėlendorf ir išskėtė rankas. – Ar tau nieko nenutiko? Gal ji ir tave nuskriaudė?

Šešiametis berniukas tylėdamas papurtė galvą. Jo veido išraiška buvo neįskaitoma. Tik Ilmė pastebėjo, kaip jis skubiai delne suglamžė lapą, kuriame ką tik piešė, ir paslėpė jį už nugaros.

Mažoji mergaitė pakilo nuo grindų ir prišoko prie mamos. Ašaros dar nebuvo nudžiūvusios nuo skruostų. Šviesiai rudi išsidraikę plaukai siekė pečius, o vienas mažas batelis nerūpestingai mėtėsi ant grindų. Ji norėjo pulti mamai į glėbį, tačiau ši nusigrėžė.

– Pasitrauk, – sušnypštė su neapykanta. – Pasitrauk nuo manęs. Tu nebesi mano duktė, tu velnias!

## Antras skyrius

*Cēlendorfu duras (Latvija), 1894*

Kai baronas Volfgangas fon Cēlendorfas ģīpo ģ karieta, saulē jau leidosi už Mintaujos stogų. Jis užsiklojo kojas antklode ir sudejavo. Iš Latvijos riterijos susirinkimo tikėjosi daugiau, tačiau jo lūkesčiai buvo nuvilti. Baronas dar kartą atsiduso ir susimąstė apie sūnų. Rupertui jau buvo suėję šešeri metai, todėl Volfgangas fon Cēlendorfas manė, kad pats laikas jį išsiųsti ģ mokyklą. Tačiau Mintaujos mokyklose jau kurį laiką viskas buvo dėstoma tik rusų kalba. Be to, įvedus šią naujovę mokyklose mokėsi beveik vieni rusai, maži padykę berniukai, neišmokę gerų manierų, nesuvo-  
kiantys vertybių. O vokiečių riterija neįstengė iš caro gauti leidimo vienai vienintelei vokiškai mokyklai ģkurti. Taigi liko tik privatus mokymas. Volfgangas nusipurtė vien nuo tos minties. Baisūs namų mokytojai nuobodžiais tamsiais drabužiais ir smailiais veidais sėdėtų kartu prie pietų stalo. Šveicarų guvernantės, atsiduodančios kamparu ir pastilėmis nuo kosulio, savo komišku dialektu užpildytų visą namą, o jo sūnus niekada neištrūktų iš šio moterų valdomo pasaulio.

Kai Volfgangas fon Cēlendorfas būdavo atviras pats sau, – o dažniausiai toks jis ir būdavo, kai vienas važiuo-



davo savo karieta per Baltijos žemes, – turėjo pripažinti, kad Rupertas buvo ne toks, kokį jis įsivaizdavo savo palikuonį.

Volfgangas fon Cēlendorfas pažvelgė pro langą ir pamatė jauną beržynėlį. Už jo tęsėsi derlinga žemė, virš jos kabėjo vakaro rūkas. Cēlendorfų dvaras buvo nutolęs beveik dvidešimt varstų nuo Mintaujos. Nelygu oro sąlygos, nuo miesto iki namų karieta jam prireikdavo gerų poros valandų. Pakankamai laiko nuspręsti dėl sūnaus ateities.

Berniukui reikia išvykti iš namų, nusprendė baronas. Negalima leisti, kad moterys dar labiau jį išlepintų. Jis turi būti su savo bendraamžiais. Ko gero, pirmais mėnesiais jam bus sunku. Galbūt bendramoksliai jį netgi apkuls. Bet, o Dieve danguje, šitaip berniukui bus geriausia.

Volfgangas fon Cēlendorfas paskutiniaisiais metais su nerimu stebėjo Rupertą. Kartą užtiko sūnų kankinantį ką tik gimusį kačiuką, bandantį padegti jam uodegą. Kitą sykį Rupertas sušėrė botagu vienam arklių prižiūrėtojui, kai šis atsisakė pabalnoti arklį šešiamečiui pajodinėti. Auklei už nugaros berniukas vaipydavosi, tačiau, vos pasirodžius mamai ar tėvui, tapdavo mieliausiu vaiku pasaulyje.

Buvo skaudu, bet Volfgangas fon Cēlendorfas turėjo sau pripažinti, kad sūnus linkęs į klastą ir niekšiškumą. Priežastis, aišku, buvo ta, kad jo žmona nežmoniškai lepino Rupertą.

Ji nepavargdavo berniukui kartoti, kokius didelius turtus jis ateityje paveldės ir kokią galią tarnams turi jo žodis jau dabar.

Volfgangas nebūtų drįsęs paaiškinti žmonai, kokias klaidas ji daro taip elgdamasi su berniuku, ar nurodinėti, kaip elgtis. Vaikų auklėjimas buvo moterų reikalas, tačiau

jis vis tiek nerimavo. Be to, iš visos širdies vengdavo ginčų su Cecilija, nes ji visuomet tiksliai žinojo, kas yra gera ir teisinga, kas ką turi daryti ar ko nedaryti. Kartais baronui netgi atrodydavo, kad jo žmonos krūtinėje vietoj širdies plaka visų gyvenimo atvejų elgesio normų ir taisyklių knygelė. Jos aki-vaizdoje Wolfgangas dažnai jautėsi ribotas žmogus, vyras iš kaimo, tik šiek tiek geresnis už kokį valstietį.

Baronas žinojo, kad jam trūksta miestietiško žavesio, kurį Cecilija, skirtingai nei jis pats, savo jaunystės metais Rygoje, atrodo, būtų gėrusi kaip nektarą. Visuomet santūri, ji tik šypsodavosi iš jo nerangumo, kai bandydavo replytėmis atidaryti austres, ir prie stalo paliesdavo jo ranką, kai jis pradėdavo varginti svečius teorijomis apie geresnį žemės įdirbimą. Tai ji po jų vestuvių prieš septynerius metus pasirūpino prabangiu porcelianu, ji užsakydavo krištolo taures iš Italijos ir šampaną bei *Foie gras* iš Prancūzijos. Būtent ji privertė jį naudoti cigarečių kandiklį ir parūpino jo cigarams humidorą. Nuo tada, kai ji pradėjo vadovauti namų ūkiui, ant stalo atsirado neįprastų patiekalų neištariamais prancūziškais pavadinimais, su keisčiausiais priedais. Indelius pirštams nusiplauti, peilių atramėles ir damasto servetėles Wolfgangas, aišku, prisiminė iš savo vaikystės, bet replyčių austrėms ir sidabrinėms smeigtukų alyvuogėms Cėlendorfų dvare seniau nebuvo.

Apskritai Volfgangą žavėjo Cecilijos elgesys visuomenėje ir jos neklystamas pasitikėjimas visais gyvenimo atvejais. Tik kartais jam kildavo mintis, kad ir Cecilija ne su kiekviena problema taip jau lengvai susitvarko, kaip kartais atrodo. Ypač tada, kai mažoji Marija Luizė savo mamai

užduodavo klausimų, prasidedančių „Kodėl“ ir „Iš kur“. Iš kur saulė žino, kad jau rytas ir jai reikia tekėti? Kodėl man vakarais ir rytais reikia valytis dantis, nors aš naktį nieko nevalgiau?

Tada Cecilija žiūrėdavo į savo dukrą tokiu žvilgsniu, lyg ji visai nepažintų mažos mergaitės ir nesuvoktų, kaip tas vaikas iš viso čia atsirado. Ji pakeldavo antakius ir atsakydavo neįprastai šiurkščiai: „Todėl, kad taip yra, ir tu to nepakeisi.“

Marija Luizė. Visuomet, kai Volfgangas fon Cėlendorfas galvodavo apie savo mažą keturmetę dukrą, jo lūpas nušviedavo šypsena. Jos plaukai buvo tokie stori ir tankūs, kad atrodė, tarsi liestum šluotelės šerius, o Ruperto plaukeliai buvo ploni ir šilkiniai ir vos dengė ausis. Malu turėjo baltus lygius dantukus, kuriuos ji mielai rodydavo juokdamasi, o Rupertas savo ilgus dantis – jo mamos šeimos palikimas – dažniausiai prisidengdavo ranka. Malu akys kartais atrodydavo pilkos, kartais žalios, kartais rudos, tačiau jos visuomet buvo didelės, apvalios ir smalsios, o Ruperto mėlynos akys buvo viena arti kitos, jo žvilgsnis greitai bėgiojo tai šen, tai ten kaip naminis šeškas.

Malu, saulės dukra. Malu, kuri buvo tokia panaši į jį. Ji buvo daugiau kaimo nei diduomenės vaikas, o savo nerūpestingu linksmumu jau dabar užkariaudavo širdis. Galbūt, galvojo Volfgangas, jis dėl to labiau mylėjo Malu, kad Cecilijai ji amžinai neįtikdavo. Ant Malu suknelės nuolat būdavo kokios nors dėmės arba plaukuose styrodavo šiaudas, ji dažnai pamedavo batus, nes mieliau norėdavo justis žolę po kojomis, nei vaikščioti pėdukes įspraudusi į siaurus batus. Malu my-

lėjo gyvūnus, be baimės ir pasišlykštėjimo artindavosi prie galvijų ir kiaulių, vaikydavo vištas po kiemą ir išskėstomis rankomis varinėjo žąsis. Prie stalo ji negalėdavo ramiai nusėdėti ir kartais kalbėdavo pilna burna, nes buvo per daug susijaudinusi, kad prieš tai nurytų kąsnį. Ryžtingai suleisdavo dantis į persiką, nelaukdama, kol auklė supjaustys jį peiliu ir šakute į mažesnius gabaliukus. Ji gerdavo vandenį iš netoliese esančio upelio, valgydavo neplautas uogas tiesiai nuo krūmo ir kiekvieną naktį miegodavo taip kietai kaip jaunas meškinas.

Malu. Volfgangas švelniai sušnibždėjo mažylės vardą. Ji nepridarys jam rūpesčių. Eis savo keliu. Jau dabar ji mėgo paprastus dalykus. Ji ištekės už dvarininko ir su džiaugsmu šeimininkaus. Ji rūpinsis savo turto gerove, pasiraitys rankoves, jei to reikės, ir visuomet darys, kas būtina.

Karieta pravažiavo pro geležinius vartus su Cēlendorfu herbu. Girgždėdama ji nuriedėjo žvyru pabarstytu keliuku, apvažiavo žiedą priešais laiptus ir staiga sustojo.

Kai vežikas atidarė dureles, Volfgangas fon Cēlendorfas nusimetė antklodę ir išlipo. Jis nužvelgė namo fasadą.

– Kas čia dedasi? – paklausė. – Beveik visuose kambariuose dega šviesa. Ar mano žmona šiandien ruošia priėmimą?

Vežikas papurtė galvą.

– Aš nieko nežinau, pone. Ne mano reikalas. Paklausti virtuvėje?

– Ne, eik namo, visą dieną buvai ant kojų.

Vežikas nusitraukė nuo galvos kepurę.

– Ačiū, pone. Gero vakaro.

Volfgangas linktelėjo. Tada lėtai užlipo laiptais, tramdydamas sąžinės priekaištus, nes Cecilija negalėjo pakęsti, kai jis vėluodavo ir svečiai turėdavo laukti.

Tačiau vestibulyje buvo ramu. Drabužinės nišoje nekaboję svetimų paltų, o sidabriniam padėkle ant mažos riešutmedžio komodos nebuvo jokių vizitinių kortelių. Tik gėlės vazoje jau buvo pradėjusios vysti. Ir vis dėlto degė visos žibalinės lempos. Net palubės sietyne buvo įstatytos naujos žvakės, ir jos metė šešėlius ant sienos. Virtuvės durys buvo atidarytos, tačiau iš jos nebuvo girdėti nė menkiausio garso. Krosnyje baigė degti ugnis, nublizginti variniai puodai, katilai ir keptuvės kaboję savo vietose, juodų ir baltų plytelių grindys buvo švariai išvalytos, medinis stalas nušveistas smėliu.

Volfgangas šiek tiek aprimo. Jei virtuvė tuščia, vadinasi, jokio priėmimo nėra, o tai reiškia, kad jis nieko neužmiršo.

Tačiau name vyravo tokia neįprasta tylą, kad Volfgangas fon Célendorfas pradėjo įtarti kažką negerą. Dažniausiai būdavo girdėti name žaidžiančių vaikų balsai arba tarnaitės, atliekančios paskutinius dienos darbus, šurmuliavimas. Bet šiandien Volfgangas nieko neišgirdo. Name buvo tylu. Kapų tylą. Gal kas nors atsitiko? Jis pajuto, kaip širdis pradėjo smarkiau plakti. Gal kas susirgo? Ar įvyko kokia nelaimė?

Jis atidarė salono duris ir pamatė savo žmoną ant vienos iš tamsiai raudonų otomanių. Ji buvo pritraukusi kelius ir vieną iš pagalvių laikė prispaudusi prie pilvo. Ant mažo stalielio šalia jos buvo padėtas buteliukas su opiumo tinktūra.

Cecilija atrodė labai išblyškusi, beveik permatoma. Jau ir seniau ją pamačius jam užgniauždavo kvapą. Net daugiau nei po septynerių bendro gyvenimo metų jis negalėjo

suvokti, kad būtent ši graži moteris jį įsimylėjo. Savo vešlius rudus plaukus ji buvo susukusi į menišką mazgą, siaurą graikiškų bruožų veidą dengė šešėlis. Po taurios formos nosimi šiek tiek drebėjo putli burna, lyg Cecilija iš visų jėgų būtų bandžiusi sulaikyti besiveržiantį riksmą. Jos skalūnų pilkumo akys blizgėjo, o vokai buvo patinę.

Volfgangas nuskubėjo prie žmonos, atsiklaupė prieš ją ant žemės ir sugriebė už rankos.

– Cilchen, kas atsitiko? – paklausė, švelniai glostydamas jai ranką. Tokios silpnos ir pažeidžiamos jos dar nebuvo matęs. Jam buvo skaudu į ją žiūrėti. – Tai kas gi nutiko?

Cecilija pravėrė burną, tačiau žodžiai įstrigo jai gerklėje. Pagaliau ji papurtė galvą ir paskambino varpeliu, kviesdama Ilmę.

Atėjo ūkvedė ir paėmė iš pono skrybėlę ir palta. Ji giliai atsiduso, nė šyptelėjo ir nepasveikino jo kaip įprastai.

– Sakyk pagaliau, kas atsitiko, – pareikalavo baronas. – Sprendžiant iš jūsų žvilgsnių atrodo, tarsi kas nors būtų miręs.

– Taip ir yra, – sumurmėjo baronienė. – Ilme, papasakok jam viską. Aš... per silpna, kad įstengčiau kalbėti.

Storoji ūkvedė mindžikavo nuo vienos kojos ant kitos.

– Na, nuo ko man pradėti?

– Pradėk nuo pradžių, – atsakė Wolfgangas fon Cēlen-dorfas. – Sėskis.

Ilmė atsisėdo ant kėdės kraštelio, rankose ji gniaužė pašluostę. Nuleido akis, tada prakalbo:

– Pone, įvyko nelaimė. Teta, mūsų maloningoji baronienė Kamila, nebegyva. Ji guli pašarvota ten, mažajame salone. Tuoj atvyks moterys numazgoti velionės.

– O, tikrai liūdna, – pareiškė Volfgangas fon Cēlendorfas. Jis pakilo ir žengė prie mažojo bariuko įsipilti degtinės. – Įpilti ir tau? – paklausė jis ūkvedės. Jos žvilgsnis iškart nukrypo į poniją, kuri užsimerkusi gulėjo ant otonanės.

– Na, nuo tos baimės, – Ilmė ištiesė ranką.

Kai abu išgėrė, Volfgangas tarė:

– Iš tikrųjų gaila, labai gaila. Geroji Kamila. Gyvena žmogus beveik devyniasdešimt metų, ir vis tiek mirtis ateina netikėtai. Na taip, buvo galima tikėtis.

– Čia... čia dar ne viskas, – sumurmėjo Ilmė.

– Kas gi dar?

Tylėdama ūkvedė ištiesė savo ponui tuščią taurelę. Volfgangas suraukė antakius, bet įpylė dar.

– Na, mes gi nenorim padauginti, Ilme. Tu juk šiaip visai negeri.

– Būtų gerai, kad ir jūs dar sau įsipiltumėt, pone, – sumurmėjo Ilmė. – Jums gali prireikti.

– Dabar jau gana, sakyk gi pagaliau!

Cecilija fon Cēlendorf sukūkciojo.

– Malu, mažoji, tai ji, – neaiškiai vapėjo Ilmė.

– Kuo čia dėta Malu?

– Ji... ji pražudė mūsų maloningąją baronienę Kamilą.

– Ką? – Volfgangas fon Cēlendorfas pratrūko juokais. – Kas čia per nesąmonė? Malu tik ketveri metai.

Cecilija šiek tiek atsitiesė.

– Kamila... ji norėjo pasivažinėti. Ji kaip tik ketino lipti į karietą. Vaikas šovė iš laidynės į arklius. Jie pasibaidė, Kamila parkrito, o dabar ji negyva...

Jos paskutinius žodžius užslopino rauda. Volfgangas fon Célendorfas susmuko į fotelį.

– Ką? – paklausė jis ir netikėdamas papurtė galvą. – Kaip?

– Taip! Taip ir buvo! Patikėk manim, brangusis. Tavo duktė yra žudikė. Tokia maža, o jau tokia pikta. O, Dieve danguje, kodėl leidai man pagimdyti tokį šėtoną? Kodėl mane taip baudi? Ar negalėjai leisti jai mirti dar mano išciose? – Cecilija vėl griuvo ant sofos nenumaldomai raudodama.

Volfgangas vis dar purtė galvą.

– Kodėl? – klausė jis. – Kaip Malu atėjo į galvą šaudyti iš laidynės?

– Velnias tūno tame vaike, jis jai ir liepė, – Cecilijos balsas buvo vos girdimas.

– Nesąmonė! – Volfgangas fon Célendorfas pašoko. – Vaikas yra vaikas, o ne velnias. Vaikai niekada nebūna iš prigimties blogi, o Malu juo labiau.

Jo balsas buvo rūstus. Jis dūrė pirštu į Ceciliją.

– Aš nenoriu, kad tu taip kalbėtum apie mūsų dukrą. Supratai? – retai jis tokiu tonu kalbėdavo su savo žmona.

Jis metė pasipiktinusių žvilgsnį žmonos link, o tada išskubėjo iš salono. Energingas žingsniais užbėgo įvijais laiptais į antrąjį aukštą, kuriame buvo miegamieji. Jis sustojo priešais Malu kambarį. „Ji jau miegos, – tarė sau. – Aš turėčiau palaukti rytojaus.“ Tačiau apsigalvojo ir paspaudė durų rankeną.

Auklė išsigandusi suriko, kai baronas uždegė žibalinę lempą.

– Pone, kas yra? – paklausė ji apsimiegojusi ir pažvelgė į Malu, kuri kaip angelas gulėjo savo lovoje, dešinės rankos nykštį įsikišusi į burną.



– Ar tu buvai šalia, kai tai atsitiko? – paklausė Volf-gangas fon Célendorfas griežtai.

Vaikų auklė Marenka, mergaitė iš kaimo, atsisėdo ir tvirtai prispaudė antklodę prie krūtinės. Jos ilgi plaukai, kurie paprastai būdavo supinti į vainiką aplink galvą, krito palaidi ant pečių, skruostas buvo lengvai patinęs.

– Aš buvau virtuvėje... nuėjau atnešti jaunajam ponui karšto šokolado, – ji pravirko. – Jei būčiau žinojusi, kas atsitiks, būčiau likusi.

Ji papurtė galvą.

– Jaunasis ponas rankose turėjo laidynę. Aš norėjau atimti, bet ponaitis pasakė, kad atiduos ją man tik tada, kai atnešiu šokolado.

– Tai Rupertas turėjo tą daiktą?

– Taip. Be to, aš jį išpėjau, kad nieku gyvu neduotų jos mažylei.

– Ką tu išvydai, kai sugrįžai?

Marenka atbula ranka nusišluostė varvančią nosį.

– Ji buvo nebegyva. Galva atmesta, akys sustingusios, burna pusiau praverta – taip ji gulėjo ant žemės, geroji baronienė. Karieta buvo apvirtusi. Vienas arklys buvo ištrūkęs ir lakstė kaip laukinis aplink, kitas garsiai žvengė ir tempė paskui save karietą.

– O vaikai?

– Malu čiulpė nykštį, kaip visada, kai ko nors išsigąsta.

– O Rupertas?

– Neprisimenu, maloningasis pone, – Marenka sukūčiojo. – Viskas įvyko taip greitai. Aš tikrai nebežinau. Jis tikriausiai stovėjo šalia jos.

Volfgangas fon Cèlendorfas pažvelgė į savo dukrą, kuri per miegus kažką niurnėjo. Ji dar tokia maža, pagalvojo jis. Kaip gali toks mažas vaikas taip stipriai šauti iš laidynės, kad net arkliai pasibaidytų? Vaikas sugniaužtais kumščeliais, ne didesniais už abrikosą. Tam reikalinga jėga, didesnė jėga, nei Malu gali turėti.

– Ką darė Rupertas? – norėjo sužinoti Volfgangas.

– Jaunasis ponas taip rėkė, kad buvo galima pamanyti, jog visas namas paskendęs liepsnose. Pirštu jis rodė į mažąją panelę ir šaukė: „Tai ji! Tai ji! Ji iššovė iš laidynės. Aš viską mačiau.“

Volfgangas fon Cèlendorfas vėl pažvelgė į miegančią dukrą. Jis priėjo prie jos lovos ir kilstelėjo ranką, norėdamas nubraukti nuo kaktos plaukų sruogą. Malu vokai lengvai virpėjo. Ji dar smarkiau pradėjo čiulpti nykštį ir taikiai atsiduso. Jis nuleido ranką. Veidas apsiniaukė, persikreipė iš skausmo. Širdį draskanti aimana išsiveržė jam iš krūtinės. Tada skubiai nusisuko.

– Ar Malu ką nors sakė?

Auklė papurtė galvą.

– Ne. Ji nieko nesakė. Tik žiūrėjo didelėmis akimis, lyg visai nesuprastų, kas įvyko.

– Kaip ji galėjo suprasti? – pasipiktino Volfgangas. – Dieve mano, ji dar tokia maža! Maža nekalta mergaitė, štai kas ji.

Auklė šiek tiek susigūžė nuo tokių žodžių.

– Aš ją visada mylėjau, pone. Netgi dabar.

– Ką? – Volfgangas vienu žingsniu prišoko prie jaunos moters lovos ir vožtelėjo jai per pakaušį. – Tu ir privalai ją my-

lėti, – sušnypštė jis. – Malu tiesiog privalu mylėti. O jei staiga nebeįstengtum, tai pasakyk, susirink savo daiktus ir eik!

Marenka vėl smarkiai pravirko.

– Bet... – kūkčiojo ji. – Bet maloningoji ponია...

– Ką maloningoji ponია?

Marenka sušnirpščiojo ir sutrikusi pažvelgė į savo poną.

– Ji pasakė, kad nuo šiol aš turiu prižiūrėti mažąją, bet ne daugiau.

– Ką tai reiškia?

– Aš ją turiu prausti, aprengti, pavalgydinti, paguldyti į lovą. Daugiau nieko.

Marenka užsidengė rankomis veidą ir vėl garsiai pravirko.

– Man nebeleidžiama su ja žaisti, skaityti jai pasakų, eiti su ja pasivaikščioti, negalima jos priglausti ir bučiuoti. Net ant kelių paimti negalima, jei ji verks. Nes ji yra velnias, sako maloningoji ponია. Labiausiai ponია norėtų, kad mes ją kur nors uždarytume.

– Ar ji taip ir pasakė?

Marenka palingavo galvą, atsigulė ir taip graudžiai sukūkčiojo, kad Volfgangas fon Cėlendorfas nusilpęs išėjo iš kambario.

Žmona laukė jo salone, bet jis neturėjo jėgų pasirodyti jai. Staiga pasijuto neapsakomai pavargęs ir išsekęs. Jis atsisėdo ant viršutinės laiptų pakopos, atsirėmė alkūnėmis į kelius ir susiėmė galvą. Galvoje vyravo neapsakomas chaosas, mintys kirbėjo kaip skruzdėlės. Malu, mažylė, saulės šviesa, buvo įtariama nužudymu. Kiek ji dabar sveria? Dvidešimt kilogramų? Ne, per daug. Prieš šešias savaites, per jos gim-

tadienį, jis ją pamatavo ir durų staktoje pažymėjo ūgi. Tai buvo lygiai vienas metras. Gal ji svėrė tik penkiolika ar šešiolika kilogramų. Kiekgi jėgos ji galėtų turėti?

Volfgangas papurtė galvą. Ne. Niekados. Jis nenorėjo ir neįstengė patikėti tuo, ką jam pasakojo žmona. Sunkiai kaip koks senis atsikėlė, pasirėmė į turėklus ir lėtai nuslinko žemyn, lyg siaubinga sunki našta būtų slėgusi jo pečius.

– Netikiu, – pareiškė baronas pavargusiu balsu ir atsėdo į fotelį priešais otomanę, ant kurios vis dar ilsėjosi jo žmona.

– Taip. Aš žinau. Tai siaubinga. Mes turime susitaikyti su mintimi, kad užauginome velnią. Laukinį, piktą gyvulį. Išperą, – Cecilija net neleido suabejoti, kad Malu yra nusikaltėlė.

– O kaip Rupertas?

Volfgangas paklausė labai tyliai. Tačiau vos tik jis ištarė šiuos žodžius, išbalęs žmonos veidas staiga patamsėjo. Ji prisimerkė, šnervės pradėjo virpėti.

– Ne! – sušnypštė Cecilija. – Sakykime, kad šio klausimo aš negirdėjau. Ar neužtenka to, kad mano dukra išgama? Ar man reikalingas dar ir vyras, kuris nori apjuodinti mano sūnų?

Ji iškėlė rankas. Suknelės rankovės atsiraitojo ir apnuogino jos švelnią odą.

– Maloningasis Dieve! – sušuko ji beviltiškai. – Kodėl tu mane taip baudi? Kuo aš nusikaltau? Tik ne Rupertas. Tik jau ne Rupertas.

Tada ji vėl išikniaubė į pagalves ir nesuvaldomai praverko. Jos pečiai krūpčiojo, visas kūnas drebėjo lyg apimtas

karštinės. Staiga jai iš gerklės išstrūko riksmas, galva nusviro, akys užsimerkė.

– Cecilija! – Volfgangas pašoko ir papurtė žmoną, kuri kaip skalbinių maišas sviro tai į vieną, tai į kitą pusę. – Ilme! Greičiau!

Atrodė, kad ūkvedė tik ir būtų laukusi už durų. Ji ištraukė iš prijuostės buteliuką su uostomuoju skysčiu ir pakišo jį Cecilijai fon Cēlendorf po nosimi.

– Jai to buvo jau per daug, – sumurmėjo senyva moteris. – Dieve mano, kokia nelaimė!

Kai Cecilija sukrutėjo, Ilmė tarė savo ponui:

– Jai reikalinga ramybė. Dabar niekas neturi jos jaudinti. Taip sakė ir gydytojas. Jos sveikata tokia trapi.

Volfgangas linktelėjo. Jis atsargiai atsisėdo ant sofos krašto ir apkabino žmoną.

– Viskas bus gerai, brangioji. Viskas bus gerai.

Ji pažiūrėjo į jį, ir Volfgangas išsigando skausmo, kurį pamatė jos akyse. Tą akimirką jis suprato, kad viską turi daryti pagal jos valią, jei nenori jos prarasti. Ji numirtų. Paprasčiausiai užmerktų akis ir numirtų, jei jai tektų iškęsti dar didesnę skausmą. Kartą jis jau matė ją tokią. Tada, kai gimė berniukas. Ji vos nenumirė dėl jo. Ji taip smarkiai nukraujavo. Gydytojas tik palingavo galvą ir uždėjo Volfgangui ranką ant pečių. „Laikas su ja atsiveikinti“, – pasakė jis, o Volfgangas pasijuto taip, lyg pats Dievas jam būtų išplėšęs širdį. Tačiau tada Ilmė parodė mirštančiajai berniuką, uždėjo jos ranką ant mažos kūdikio galvelės, o jį patį paguldė Cecilijai ant krūtinės. Ir tuo metu, kai Volfgangas išsigandęs galvojo, kad vaikas kartu su pienu ištrauks

ir paskutinius gyvybės syvus, atsitiko kaip tik priešingai. Berniukas jai suteikė jėgų toliau gyventi. Tada. O šiandien? Ar dabar buvo kitaip?

Volfgangas švelniai pirštu perbraukė jai per skruostą.

– Man taip gaila, – sušnibždėjo jis, ir pats nežinojo, ką turi omeny – Ceciliją, Malu ar pats save. – Mano brangioji, man taip neapsakomai gaila.

Ašaros aptemdė jam akis, jis neįstengė jų sulaikyti. Tvirtai prispaudė žmoną prie savęs, ašaros ritorsi į jos plaukus, o skausmas krūtinėje draskė jį į gabalus.

– Rupertas? – sušnibždėjo po kiek laiko Cecilija silpnu balsu. – Kas yra Rupertui?

– Viskas jam gerai, mano širdede. Viskas gerai. Viskas buvo taip, kaip tu ir sakei. Malu pražudė tetą. Tai buvo nelaimingas atsitikimas. O Rupertas nieko negalėjo padaryti.